

1 החֹדֶשׁ¹ הַזֶּה לָכֶם ראש חֲדָשִׁים ראשון הוא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי
 2 הַשָּׁנָה², וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³ במדרש על פסוק זה מִשְׁפַּחַר
 3 הַקִּבְּהָ פְעוּלְמוֹ קָבַע בוֹ ראשֵׁי חֲדָשִׁים וְשָׁנִים, וְכִשְׁפַּחַר
 4 בְּיַעֲקֹב וּבְנֵינוּ הוֹסִיף הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 5 הוא על קביעות החדשים והשנים דבר
 6 נוסף, הקשור במיוחד בבני ישראל
 7 קָבַע בוֹ ראש חֲדָשׁ שֶׁל
 8 גְּאוּלָּה הוא ראש חודש ניסן, החודש
 9 שעליו אמרו חכמינו ז"ל "בניסן נגאלו
 10 (אבותינו ממצרים) ובניסן עתידים
 11 להיגאל (בגאולה השלימה)".
 12 וְצָרִיף לְהִבִּין מֵהוּ הַטַּעַם עַל-
 13 פי פנימיות הרברים שְׂדוּקָא
 14 בְּמִצְוַת קִידוּשׁ הַחֹדֶשׁ הַמְצוּוה
 15 על בית הדין לקדש את החודש ולקבוע
 16 את זמני המועדים האמורה בפסוק זה,
 17 "החודש הזה לכם..." נֶאֱמַר
 18 'לָכֶם', ואם הכוונה ב"לכם" היא
 19 לבני ישראל ולא לאומות העולם, עדיין
 20 הדבר לא מובן כי הרי יִשְׁנֶן
 21 בַּתּוֹרָה פְּמָה וְכַמָּה מִצְוֹת
 22 שְׂנִיתָנוּ רַק לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל,
 23 וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא נֶאֱמַר
 24 פְּמָה 'לָכֶם', וְהַפַּעַם
 25 הַרְאֵנוּ שֶׁנֶּאֱמַר 'לָכֶם' הֲרִי
 26 זֶה בְּמִצְוַת קִידוּשׁ הַחֹדֶשׁ
 27 דְּרוּקָא וְיֵשׁ לְהִבִּין מֵדוּעָ?
 28 גַם צָרִיף לְהִבִּין דְּבַר נוֹסֵף בְּפִסּוּק
 29 זֶה מֵה שֶׁכְּתוּב הַחֹדֶשׁ הַזֶּה
 30 לָכֶם, והכתוב מדויק ואומר "הזה"
 31 דְּמִשְׁמַע שְׁעַל-יָדֵי שְׁהַחֲדָשׁ
 32 הוּא בְּכַחֲנִית הַזֶּה, אָזִי הוּא
 33 נַעֲשֶׂה 'לָכֶם', מלשון הפסוק עולה
 34 שהעובדה שהחודש, חודש ניסן,
 35 מוגדר כ"החודש הזה", היא עושה
 36 אותו "לכם" וְצָרִיף לְהִבִּין
 37 הַקִּישׁוֹר בִּיגִיחָם מֵה הַקֶּשֶׁר וְהַשִּׁיכוֹת הַפְּנִימִית בֵּין שְׁנֵי הַמוֹשְׁגִים "הזה"
 38 ו"לכם" (שיתבאר להלן)?

39 (ב) וְלְהִבִּין זֶה יֵשׁ לְהַקְדִּים תְּחִילָה מֵה שֶׁנֶּתְבָּאָר לְעִיל
 40 (בְּמִצְוַת דְּפּוּרִים⁴, דיבור המתחיל "וקבל היהודים את אשר החלו
 41 לעשות" שנאמר בפורים שנה זו, תשכ"ז שְׂמִיּוּסָד הַקְטַע בַּמֵּאֵמֶר שֶׁנֶּאֱמַר
 42

43 בפורים העוסק במשמעות הפנימית של המושג "זה" מבוסס על מֵאֵמֶר
 44 כ"ק אֲדַמּוּר (מהוֹרֵשׁ"ב) נְשִׁמְתוּ-עֲדָן⁵ בְּפִירוּשׁ תִּיבַת
 45 'זֶה' שְׁעֵנְנוּ גִילּוּי, כלשון חכמינו ז"ל "מראה באצבעו ואומר זה",
 46 ביטוי שמתייחס רק לדבר גלוי ונראה לעין במידה כזו שְׁמַתְגַּלָּה לֹא רַק
 47 מְצִיאוֹת הַדְּבָר, אֲלָא שְׁגָם
 48 מֵהוֹתוֹ, דְּהֵינּוּ מֵה שְׁהוּא, בָּא
 49 בְּגִילּוּי שֶׁכֵּן כֹּאשֶׁר מְצִיאוֹת הַדְּבָר
 50 יְרוּעָה וְאִפְלוּ נִרְאִית אֲבָל מֵהוֹתוֹ
 51 נִעְלַמַת (כמו, למשל, הידיעה וההשגה
 52 של השכל האנושי בענייני אלוקות
 53 ורוחניים מופשטים שגם לאחר הבנה
 54 טובה של הדברים אינה אלא "ידיעת
 55 המציאות" ולא "השגת המהות"), אין
 56 זה גילוי מושלם כי המהות והעצמיות
 57 של הדבר עדיין נעלמת.

58 וְזֶהוּ הַעֲנִיין הָאֵמֶר שֶׁהִבִּיטוּ "זה"
 59 מתייחס למצב בו הדבר הוא בתכלית
 60 הגילוי, כך שגם מהותו גלוייה ונראית
 61 וניכרת ולא רק מציאותו, הוא גם
 62 ההסבר הפנימי במה שְׂאֲמָרוּ
 63 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁶ כֹּל הַנְּבִיאִים
 64 נִתְנַבְּאוּ בְּיָדֵי, נוֹסֵף עֲלֵיהֶם
 65 מִשֶּׁה שֶׁנֶּתְנַבְּא בְּיָדֵי, על הכתוב
 66 "וידבר משה אל ראשי המטות... זה
 67 הדבר אשר ציווה ה'" דרשו חכמינו
 68 ז"ל שְׁמִשָּׁה רַבּוּ נִתְנַבְּאוּ בִּיָּדֵי, הוּא
 69 לְשׁוֹן שְׁבוּ מִתִּיחִסִּים לְדַבֵּר שֶׁנִּרְאָה
 70 בְּבִירוּר כִּי מִשָּׁה רַבּוּ רָאָה אֶת מִרְאָה
 71 הַנְּבוּאָה ב"אֲסַפְקֵלְרִיא" (זכוכית)
 72 הַמְאִירָה שְׁאִינָה מִסְתִּירָה עַל הָאוֹר,
 73 בְּשׁוּנָה מִשָּׁר הַנְּבִיאִים שֶׁהִתְנַבְּאוּ
 74 בְּלִשׁוֹן "כֹּה אָמַר ה'" ו"כֹּה" הוּא לְשׁוֹן
 75 שְׁבוּ מִתִּיחִסִּים לְדַבֵּר שֶׁנִּרְאָה מִרְחֹק,
 76 כִּי הֵם רָאוּ אֶת הַנְּבוּאָה ב"אֲסַפְקֵלְרִיא"
 77 שְׁאִינָה מְאִירָה אֲלֵא מִסְתִּירָה עַל
 78 בְּהִירוּת הָאוֹר. וְכִפִּי שֶׁמְסוּפָר בְּגִמְרָא
 79 שֶׁהַמֶּלֶךְ מִנְשֵׁה הַרְגַּת אֶת יִשְׁעִיָה הַנְּבִיא

80 לאחר שטען כלפיו: "משה רבך אמר כי לא יראני האדם וחי - ואת אמרת
 81 ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא". ובהמשך הגמרא עונה על הסתירה
 82 לכאורה בין דברי משה לדברי ישעיה: "כל הנביאים נסתכלו באספקלריא
 83 שאינה מאירה (ולכן בעצם לא ראו את ה' ממש), משה רבינו נסתכל
 84 באספקלריא המאירה". וביאור דברי חכמינו ז"ל לפי פנימיות הדברים הוא

(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו - ד"ה וקבל היהודים (תורת מנחם - התוועדויות חלק מט ע' 165 ואילך). (2) בא
 יב. ב. (3) שמו"ר פט"ו, יא. (4) ד"ה וקבל היהודים הנ"ל. (5) ד"ה וירא אליו העת"ר (המשך תער"ב
 ח"ב ע' תשטו ואילך). (6) ספרי ופרש"י מטות ל, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דָּאָף שְׁגַם נְבוֹאָת כָּל הַנְּבִיאִים ולא רק נבואתו של משה רבנו
2 הִיְתָה בְּאוֹפֶן שֶׁל רֵאִיָּה מִמֶּשׁ, והם ראו אלוקות בצורה ברורה כמו
3 רֵאִיָּה גְשְׁמִית וּמוֹחֶשֶׁת⁷, מִכָּל־מְקוֹם אֲצֵל כָּל שְׁאָר
4 הַנְּבִיאִים הִיְתָה הָרֵאִיָּה הַבְּרוּרָה והמוחשית רק בַּמְצִיאוֹת
5 הַדְּאֻלְקוֹת⁸, ובעוד שאדם רגיל שאינו
6 נביא מכיר גם את מציאות האלוקות
7 בידיעה ולא בראיה כפי שהוא רואה
8 במוחש דברים גשמיים, הרי אצל
9 הנביאים ידעת המציאות האלוקית
10 הייתה כמו ראייה גשמית מוחשית
11 מֵה־שְׂאִי־כֶן אֲצֵל מֹשֶׁה
12 הִיְתָה הָרֵאִיָּה לא רק במציאות
13 בלבד בַּמְהוּת הַדְּאֻלְקוֹת.
14 וְנִתְבָּאֵר לְעִיל⁹ במאמר של פורים
15 הנוכח שֶׁבַעֲנִין הַסְּפִירוֹת בעשר
16 הַסְּפִירוֹת העליונות קָאֵי זְהוּ עַל
17 בְּחִינַת זְעִיר־אֲנָפִין פנים זעירות
18 היא בחינת המידות העליונות (חסד,
19 גבורה וכו') שבעולם האצילות
20 (ונקראת "זעיר אנפין" כי ביחס ל"אריך
21 אנפין" שלמעלה מעשר הַסְּפִירוֹת
22 וביחס למוחין שבספירות, יש במידות
23 התגלות מועטת, ועם זאת, ביחס
24 להארה המצומצמת של ספירת
25 המלכות, ההארה במידות, "זעיר
26 אנפין", היא הארה של המהות,
27 וההארה במלכות היא הארה של
28 המציאות והדמות בלבד).
29 וְכִמּוֹ כֶּן נִקְרָאת סְפִירַת
30 הַחֲכָמָה הַסְּפִירָה הראשונה
31 והעליונה בבחינת המוחין העליונים
32 בְּשֵׁם זְהוּ, וְכֵן גַּם הַפְּתָר בו
33 מאיר האור האלוקי שלמעלה
34 מהספירות (כשם שהכתר הוא מעל
35 הראש) נִקְרָא זְהוּ, וְהֵינּוּ
36 פְּנִימִיּוֹת הַפְּתָר, מֵה־שְׂאִי־כֶן חִיצוֹנִיּוֹת הַפְּתָר נִקְרָאת בְּשֵׁם
37 כְּהוּ, באופן כללי בחינת הכתר היא למעלה מהספירות, אבל בחלוקה
38 פרטנית של הבחינות השונות בכתר עצמו, יש גם את עניין "כה" (דרגה
39 שביחס לדרגות שלמעלה ממנה אין בה את התגלות מהות האלוקות עצמה)
40 ו"חיצוניות הכתר", הדרגה היותר נמוכה שבו, נקראת בשם "כה" ביחס
41 ל"פנימיות הכתר", הדרגה היותר פנימית ועמוקה שבו, הנקראת בשם "זה",
42 וְכֵן סְפִירַת הַבִּינָה נִקְרָאת בְּשֵׁם כְּהוּ כי ביחס לחכמה שהיא

הנקודה שבה מאיר עצם העניין, הירידה לפרטים בבניה היא (במובן מסויים)
התגלות יותר מצומצמת, ולכן חכמה היא בחינת "זה" ובינה היא בחינת "כה"
(כמבואר בהרחבה במאמר הנוכח שנאמר בפורים).
וְזֶהוּ גַם הָעֲנָן שֶׁל הַנְּבִיאִים נִתְנַבֵּא בְּכֹה, וּמֹשֶׁה נִתְנַבֵּא
בְּיָדוֹ, דָּאָף שֶׁמְבוֹאֵר בְּכֹמָה
מְקוֹמוֹת בתורת החסידות ש'כֹּה'
וְזֶהוּ הֵם פְּנֵד מְלָכוֹת הַסְּפִירָה
האחרונה והתחתונה ביותר שנקראת
"כה" וְזְעִיר־אֲנָפִין, המידות
העליונות הנקראות "זה" הֵנָּה
לְפַעְמִים מְבוֹאֵר שֶׁהֵם שְׁתֵּי
הבחינות "כה" ו"זה" הֵם פְּנֵד
סְפִירוֹת בִּינָה הַנְּקִרָת "כה"
וְחֲכָמָה הַנְּקִרָת "זה", וְזֶהוּ
שֶׁמֹּשֶׁה נִתְנַבֵּא בְּיָדוֹ - בְּחִינַת
חֲכָמָה, שֶׁזֶהוּ עֲנִינוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה, בחינת החכמה שהיא "כוח
מה", על שם עניין הביטול שבה (כי
היא נקודת העניין בלבד, ללא
הסתעפות לאורך ולרוחב היוצרת
מציאות, היפך הביטול) כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב¹⁰ שֶׁמֹּשֶׁה וְאַהֲרֹן אָמְרוּ עַל
עַצְמָם וְנִחַנּוּ מָה לִשׁוֹן שֶׁל בִּטּוֹל
כְּמוֹ חֲכָמָה - כּוֹחַ מַה.
וְנִתְבָּאֵר בְּזֶה⁹, במאמר הנוכח
שֶׁאֵף שֶׁהָעֲנָן שֶׁסְּפִירַת הַבִּינָה
נִקְרָאת כְּהוּ הוּא לְכֹאֲוָרָה רַק
לְגַבֵּי סְפִירַת הַחֲכָמָה, שלעומת
הגילוי המיוחד בחכמה, הבינה היא
השגה פחות בהירה וברורה (כי
הפרטים מעלימים על עצם הנקודה)
ולכן חכמה היא בחינת "זה" ובינה
היא בחינת "כה" מִכָּל־מְקוֹם
מְבֹאֵר כִּי אֲדָמוֹר הַרְבִּי
הַרְשִׁיב נִשְׁמָתוֹ־עַדָּן שֶׁזֶהוּ
האמור לעיל שספירת הבינה נקראת "כה" הוּא גַם
המידות (שֶׁנִּקְרָא זְהוּ), אֵף שֶׁסְּפִירַת הַבִּינָה הִיא לְמַעְלָה
מִזְעִיר אֲנָפִין, בסדר הספירות והשתלשלות האור האלוקי מדרגה לדרגה
שהרי המוחין (חכמה, בינה, דעת) הם למעלה מהמידות (חסד, גבורה תפארת
וכו') וְהֵינּוּ לְפִי שְׁעִיקָר עֲנָן הַגִּילּוֹי (זְהוּ) הוּא בְּזְעִיר־
אֲנָפִין, מֵה־שְׂאִי־כֶן בַּסְּפִירַת הַבִּינָה, אֵף שֶׁהִיא לְמַעְלָה
מִזְעִיר אֲנָפִין.

(7) ראה תניא אגה"ק סי"ט (קכז, ב). וראה גם אוה"ת משפטים ע' א'רפח. (8) בהמשך תער"ב שם, שאף ש"נבואה הוא גילוי המהות", הרי זה "רק מבחי" חיצוניות המל' שהיא בחי' דמות לבד, ועוד זאת.. שנתלבש בלבוש השגתם כו", עיי"ש.
(9) ד"ה וקבל הנ"ל פ"ב. (10) בשלח טז, ד"ח. וראה לקו"ת פקודי ו, ב.

החודש הזה לכם ראש חדשים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וטעם הדבר הוא, כמבואר במאמר הנוכח, על יסוד דברי הרבי הרש"ב נ"ע
2 שעיקר פעולת הגילוי של האור האלוקי באמצעות עשר הספירות הוא על ידי
3 בחינת "זעיר אנפין" המידות, כי "זעיר אנפין", היינו המידות העליונות כפי
4 שהן מאירות בעולם האצילות "סוף עולמות האין סוף", ולאחר שהאור
5 האלוקי יורד מזעיר אנפין, המידות
6 דאצילות, לספירת המלכות, כדי להאיר
7 לעולמות בריאה-יצירה-עשיה שלמטה
8 מעולם האצילות הוא עובר צמצום
9 והעלם, והופך מאור בלי גבול כפי
10 שמאיר ב"עולמות האין-סוף" לאור
11 מוגבל כפי שמאיר בעולמות שבהם יש
12 נתינת מקום לנבראים מוגבלים, ורק
13 לאחר הצמצום וההעלם הזה האורות
14 העליונים יכולים לבוא לידי גילוי,
15 ונמצא שגם העניינים הנעלים ביותר
16 באור-אין-סוף באים לידי גילוי
17 ונקראים "זה" דווקא כאשר הם
18 מתגלים ב"זעיר אנפין" ולכן הוא נקרא
19 "זה", עניין הגילוי (כשם שבארם
20 המידות הם האמצעי שבו הוא מתגלה
21 ומשפיע אל הוולת). ואף שהבינה היא
22 דרגה גבוהה יותר מהמידות, כיוון
23 שעיקר ההתגלות היא באמצעות
24 המידות, "זעיר אנפין", הרי המידות הן
25 בבחינת "זה" והבינה היא בבחינת
26 "כה", כי דרגתה נעלית אבל אין בה
27 את עניין הגילוי ("מראה באצבעו
28 ואומר זה") כמו ב"זעיר אנפין",
29 מידות.
30 וּבְיַדוֹעַ הַמְּשַׁל בְּזֶה לַעֲנִיין זה
31 שלעתים דרגה יותר גבוהה מביאה את
32 העניין לידי גילוי פחות מאשר דרגה יותר נמוכה
33 וְלִי¹¹ מַעֲנִין הַשְּׁוֹינֵדֵל טְרַעַפּ, המדרגות העלגלות המובילות
34 מלמטה למעלה, ולמעלה יש בראש העמוד צורה מסוימת שְׁפָאָשֶׁר עוֹמֵד
35 המטפס ועולה על גבי המדרגות בְּמִדְרִיגָה עֲלִיּוֹנָה יוֹתֵר, אָבֵל הִיא
36 מְאֹחֲזֵי הָעֵמוּד, אֲזִי העומד על גבי אותה מדרגה עליונה אֵינּוּ
37 רוֹאֶה אֶת הַצּוּרָה שְׁבְרָאשׁ הָעֵמוּד, אָף שְׁרָאָה אוֹתָהּ קוֹרֵם
38 לִכֵּן כְּשֶׁהִיָּתָה נִכְחוּ מוֹלוּ בְּעֵמְדוֹ בְּמִדְרִיגָה הַתְּחַתּוֹנָה וְכֵן גַּם
39 בְּנִמְשָׁל, יִתְכֵן שְׂרוּקָא בְּדִרְגָה הַתְּחַתּוֹנָה יוֹתֵר ("זעיר אנפין") יהיה יותר גילוי
40 מאשר בדרגה העליונה יותר ("בינה") ודווקא הדרגה התחתונה יותר היא

בחינת "זה" ואילו העליונה היא בבחינת "כה".
וְהִנֵּה כְּשֵׁם שֶׁהַמַּעֲלָה והיתרון המיוחד דְּבַחֲבִינַת זְעִיר־אֲנַפִּין
שְׁנַקְרָאת 'זֶה' (שְׁמוּרָה הַבִּיטוּי "זה" עַל עֲנַן הַגִּילּוּי) הִיא לֹא
רַק לְגַבִּי בְּחִינַת מַלְכוּת שלמטה מ"זעיר אנפין", אֲלָא גַם לְגַבִּי
בְּחִינַת בִּינָה שלמעלה מ"זעיר אנפין" שְׁנַקְרָאת 'כֹּה', כְּמוֹ כֵן
גַּם הַמַּעֲלָה דְּבַחֲבִינַת חֻקְמָה שְׁנַקְרָאת 'זֶה' עַל שֵׁם הַגִּילּוּי
הִיא לֹא רַק לְגַבִּי בְּחִינַת בִּינָה שלמטה מהחכמה, אֲלָא גַם לְגַבִּי
בְּחִינַת (חִיצוֹנִיּוּת) הַפְּתֵר שלמעלה מהחכמה שְׁנַקְרָאת
'כֹּה', כפי שהולך ומבאר את המעלה המיוחדת של בחינת החכמה אפילו
ביחס לבחינת הכתר.
ג) וּבִיאור הָעֲנַן, דְּהִנֵּה¹² בְּחִינַת הַחֻקְמָה אֵינָה
הַתְּפַשְׁטוּת מְאִיזָה דְּבָר, אֲלָא
עֲנַן וְדָבָר עֲצָמִי, וְהִנֵּנוּ שְׁנַמְצָאת מִמְקוֹרָה לֹא
בְּבַחֲבִינַת גִּילּוּי וְהַתְּפַשְׁטוּת, אֲלָא בְּבַחֲבִינַת עֲצָמִי בְּדֶרֶךְ כִּלּוּל
הַאֲרֵת הָאֹר הָאֲלוּקִי ב'סדר השתלשלות' היא באופן כזה שהמאור,
מקור האור, נשאר נעלם, ורק ההתפשטות וההארה ממנו באה לידי
גילוי, אבל בחינת החכמה ייחודית בכך שהיא דבר 'עצמי', כמבואר בהרחבה
במאמר של אדמו"ר הרש"ב נשמתו עֲדֵן (ב'המשך' המאמרים "בשעה
שהקדימו - תער"ב) ונקודת הדברים היא כי בעוד שהבינה, למשל, מקבלת מהחכמה כך שכל מהותה הוא התגלות
הפריטים שבנקודת החכמה, היחס בין החכמה למקורה הוא לא כזה שהיא מקבלת ממנו
ומהווה התפשטות ממנו, אלא דבר 'עצמי'. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב¹³ לגבי אופן התהוות ספירת החכמה העליונה וְהַחֻקְמָה מְאִין תְּמַצָּא,
אֵין הִיא בְּחִינַת הַפְּתֵר¹⁴, וּמִשָּׁם נִמְצָאת הַחֻקְמָה בְּדֶרֶךְ יֵשׁ מְאִין
ולא בצורה של סיבה ותוצאה ישירה, ולכן המקור ממנו החכמה באה לא נראה ולא ניכר בה.
וְזֶהוּ תְּמַצָּא, כְּמוֹ הַמְּצִיאָה, שְׁהַמוּצָא אֶת הַמְּצִיאָה אֵינּוּ יוֹדֵעַ מְאִין בָּאָה הַמְּצִיאָה¹⁵, כי אין קשר ויחס
קרוב וישיר בין מקור המציאה לכך שהמציאה באה לידי וְכְמוֹ כֵן בְּחִינַת

(11) ראה אוה"ת מטות ע' א'רפג. סה"מ תרנ"ז ע' ט. וראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' ריד ואילך. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתפד. כתר שם טוב (הוצאת תשס"ד) בהוספות סימן נגנד. וש"נ. (12) בהבא לקמן - ראה ד"ה ויהיו חיי שרה העת"ר (המשך תער"ב שם ע' תשלב ואילך). (13) איוב כח, יב. (14) ראה זח"ב קכא, סע"א (ברע"מ). תניא אגה"ק ס"יז (קכו, רע"א). תו"א תולדות יט, ד. לקו"ת פרשתנו (תזריע) כב, סע"ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' שמא. סה"מ עטר"ת ס"ע תפד ואילך. תרצ"ו ס"ע 89 ואילך. (15) ראה לקו"ת פ' ראה כו, ד. שה"ש מא, ד.

ביאור בדרך אפשר

1 הַחֲכֵמָה אֵינָה מְרַגֵּשָׁה אֶת מְקוֹרָהּ, וְהִינּוּ לְפִי שְׁאִינָה גִילּוּי
 2 וְהַתְּפֹשֵׁטוֹת מְאִיזָה דָּבָר, אֲלֵא עֲנִין עֲצָמִי וְכִמו דְּבַר שְׁנוּצַר בְּלִי
 3 קֶשֶׁר וַיִּחַס לְמִקְוֵרוֹ. וְהַדְּיוּגְמָא לְזָה הוּא מִיֵּשׁ הַנְּבָרָא, שְׁאֵף הוּא
 4 נִבְרָא וְנוּצַר מִמְקוּרוֹ הָאֱלוֹקִי בְּדֶרֶךְ יֵשׁ מֵאִין מְבַלִּי שְׁמִקְוֵרוֹ יִהְיֶה נִיכֵר וְנִרְגַּשׁ
 5 בּוֹ (וּבִלְשׁוֹן הַמֵּאמֵר שֶׁל הַרְבֵּי הַרֶש"ב
 6 ע"ז: "... כמו היש הנברא... שנברא יש
 7 מאין ואפס המוחלט ממש, בלי שום
 8 עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה.
 9 ואם כן, הרי הנברא במה שהוא בחינת
 10 יש, אינו בבחינת התפשטות ממקורו...
 11 שאם היה בבחינת התפשטות הרי יש
 12 העצם שממנו באה ההתפשטות...
 13 ונתבאר לעיל... דבהתפשטות נראה
 14 ונגלה העצם כו', ומאחר שהוא בלי
 15 עילה וסיבה כו' אינו בבחינת
 16 התפשטות כו', וזהו שהנברא הוא
 17 באין-ערוך לגבי מקורו ואם ה' בבחי'
 18 התפשטות ה' במדרגה רוחנית כמו
 19 מקורו האין כו', ומה שהוא יש זהו לפי
 20 שנמצא ממקורו לא בבחינת
 21 התפשטות") דְּהִנֵּה מְצִיאוֹת הַיֵּשׁ
 22 הַנִּבְרָא אֵינָה הַתְּפֹשֵׁטוֹת וְהַתְּגַלּוֹת
 23 מְהַרְוֵחֲנִיּוֹת בְּאֹפֶן יִשִּׁיר וְגַלּוּי,
 24 בְּדֶרֶךְ שֶׁל סִיבָה וְתוּצָאָה, שְׁהָרִי עַד
 25 כְּמָה שֶׁתְּהִיָּה הַתְּפֹשֵׁטוֹת
 26 וְהַתְּגַלּוֹת וְהָאֵרָה שֶׁל הַרְוֵחֲנִית,
 27 הָרִי זֶה יִשְׁאַר עֲנִין רִוְחָנִי,
 28 וְלֹא יִתְהַיֵּה מְזָה דְּבָר גְּשָׁמִי
 29 (פְּמִבּוּאָר בְּכֵמָה מְאָמְרִים)¹⁶
 30 עַד כֵּמָה ה"אין" וה"יש" הם באין-
 31 ערוך, וללא כל יחס והשוואה זה
 32 לזה), אֲלֵא הַתְּהוּוֹת מְצִיאוֹת
 33 גְּשָׁמִית הִיא בְּדֶרֶךְ יֵשׁ מְאִין,
 34 שְׁהַיֵּשׁ הַנִּבְרָא מְרַגֵּשׁ לְפִי הַהִכְרָה
 35 הַתְּחוּשָׁה שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא מְצִיאוֹת
 36 בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְלִפִּי רְאוּת עֵינָי יֵשׁ לוֹ קִוּוּם עֲצָמִי, כְּבִיכּוֹל וְכָל מָה
 37 שְׁרֹאָה בְּעוֹלָם, הִנֵּה לֹא הַתְּבוֹנְנוֹת בְּאֵמַת שֶׁל הַדְּבָרִים אֲלֵא כְּפִי
 38 שֶׁהֵם נִרְאִים בְּחִיצוֹנִיּוֹת, נִרְאָה בְּעֵינָי שֶׁהוּא ה"יש" הַנִּבְרָא מְצִיאוֹת
 39 בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְהִינּוּ הַסִּיבָה לִכְן שֶׁה"יש" הַנִּבְרָא רֹאֵה אֶת עֲצָמוֹ (אִם כִּי
 40 בְּטַעוֹת, כְּמוֹכֵן) כְּמִצִּיאוֹת עֲצָמִית ו"יש" הִיא לְפִי שֶׁהַתְּהוּוֹת הַיֵּשׁ
 41 הִיא בְּעֵצֶם מְמַהוּתוֹ וְעֲצָמוּתוֹ שֶׁל הַמְּאֲצִיל הַבוּרָא בְּרוּךְ-הוּא
 42 שְׂבִיחַס לְנִבְרָאִים הַנְּעִלִים נִקְרָא "מְאֲצִיל" שֶׁמְצִיאֲוֹתוֹ שֶׁל הַבוּרָא בְּעֲצָמוֹ
 43 הוּא מְעַצְמוּתוֹ, מִמֶּנּוּ עֲצָמוֹ וְאִינוֹ עֹלֹל תוּצָאָה מְאִיזָה עֵלְיָה
 44 סִיבָה כִּלְשֵׁי שְׁקֻדָּמָה לוֹ, וְלִכְן מֵאֲחֵר שֶׁהוּא עֲצָמוֹ לֹא קִיִּים מְכוּחוֹ

ביאור בדרך אפשר

45 וּמְסִיבָתוֹ שֶׁל גּוּרָם כִּלְשָׁהוּ, כִּיּוּן שִׁכַּךְ הוּא לְבָדוֹ רַק הוּא שְׂקִיִּים בְּקִיּוּם
 46 אֲמִיתִי בְּכַחוֹ וַיְכַלְתּוּ לְבְרֹא יֵשׁ נִבְרָאִים שִׁיחֵי "יש" וּמְצִיאוֹת מְאִין
 47 וְאָפְסֵם הַמְּוִחֲלֵט מְמֹשׁ בְּלִי שׁוּם עֵלְיָה וְסִיבָה אַחֲרַת קוֹדֶמֶת
 48 לַיֵּשׁ הַזֶּה כְּלוּמַר, בְּרִיאַת "יש" – דְּבַר, מְאִין – מֵלֵא דְּבַר, בְּאֹפֶן כּוֹה
 49 שֶׁהִיחַס וְהוֹיָקָה בֵּין הָאִין הַמְּהוּוֶה לִישׁ
 50 הַמְּתַהוּוֶה לֹא נִרְאָה וְלֹא נִיכֵר וְאִפְשָׁר
 51 לְטַעוֹת וּלְחִשּׁוֹב כְּאִילוֹ ל"יש" אִין מְקוֹר
 52 שְׂבִרָא אוֹתוֹ (פְּמִבּוּאָר בְּאֵגְרַת
 53 הַקֵּדְשׁ¹⁷ שְׁבַסְפֵּר הַתְּנַיָּא),
 54 וּמִשׁוּם זֶה בְּגַלְל שׁוֹז דֶּרֶךְ הַתְּהוּוֹת
 55 שֶׁל ה"יש" מְהַ"אין" נִרְגַּשׁ אֲצֵל
 56 הַיֵּשׁ שְׁאִין לוֹ עֵלְיָה וְסִיבָה כּו',
 57 וְלִפִּי הַתְּחוּשָׁה שֶׁל ה"יש" הַנִּבְרָא אִין
 58 לוֹ מְקוֹר הִינּוּ שְׁאִינוֹ בְּבַחֲנִית
 59 הַתְּפֹשֵׁטוֹת מְמִקְוֵרוֹ כְּאוֹתָן
 60 בְּחִינּוֹת שֶׁהִיחַס וְהוֹיָקָה שֶׁלָּהֶם לְמִקְוֵרָן
 61 נִיכְרַת בֵּהֶם (כְּמוֹ הָאֲמוּר לְגַבֵּי חֲכָמָה
 62 וּבִינָה שֶׁהִבְנִיָּה הִיא הַתְּפֹשֵׁטוֹת
 63 מֵהַחֲכָמָה, וְכֵן לְגַבֵּי רוּב הַדְּרָגוֹת
 64 הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁכֵּל אַחַת הִיא ה'תְּפֹשֵׁטוֹת'
 65 שֶׁל הַבְּחִינָה שֶׁמְעִלָּה). וְיִמָּה שְׁכָּתוּב
 66 בְּשִׁעַר הַיְחוד וְהָאֲמוּנָה¹⁸
 67 שְׁבַסְפֵּר הַתְּנַיָּא שְׁבַאָמַת כֹּל נִבְרָא
 68 ו"יש" גִּשְׁמִי אִינוֹ דְּבָר בְּפָנָי
 69 עֲצָמוֹ וְלֵאמֹתוֹ שֶׁל דְּבַר אִינוֹ מְצִיאוֹת
 70 עֲצָמִית נִפְרֶדֶת אֲלֵא בְּטַל חֲלוּטִין
 71 לְמִקְוֵר הַמְּהוּוֶה אוֹתוֹ כְּמוֹ
 72 הַתְּפֹשֵׁטוֹת הָאֲוִיר מְהַשְׁמֵשׁ,
 73 וְלִכְאוּרָה הַדְּבָרִים סוֹתְרִים לְאֲמוּר כֵּאֵן
 74 שֶׁה"יש" נִבְרָא לֹא בְּדֶרֶךְ הַתְּפֹשֵׁטוֹת
 75 מִמְקוּרוֹ, לְמַעֲשֵׂה אִין כֵּאֵן סְתוּרָה כִּי
 76 הִנֵּה הַמְּבוּאָר בְּשִׁעַר הַיְחוד וְהָאֲמוּנָה
 77 שֶׁהַנִּבְרָאִים בְּטָלִים לְמִקְוֵרָם כְּאוּר
 78 הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁאִינוֹ מְצִיאוֹת בְּפָנָי עֲצָמוֹ אֲלֵא
 79 רַק ה'תְּפֹשֵׁטוֹת' שֶׁל הַמְּקוֹר זֶהוּ לְפִי
 80 אֲמִיתִית הָעֲנִין, שְׁבַאָמַת לְאֲמִיתוֹ שֶׁל דְּבַר ה"יש" הַנִּבְרָא אִינוֹ
 81 בְּבַחֲנִית יֵשׁ בְּמוּכָן שֶׁל מְצִיאוֹת אֲמִיתִית עֲצָמִית, אֲלֵא הוּא בְּסֵךְ הַכּוֹל
 82 הָאֲרָה מְתַפְשֵׁט מְמִקְוֵרוֹ הַמְּהוּוֶה אוֹתוֹ, וְהוּא בְּחִינַת אִין
 83 וְרוּחָנִי וְכֹל מְצִיאוֹת הַגִּשְׁמִית כְּפִי שֶׁהִיא נִרְאִית בְּעֵינָיו אִינְנָה מְצִיאוֹת
 84 אֲמִיתִית, אֲבָל כְּפִי שֶׁהַדְּבָרִים נִתְּפָסִים בְּהַרְגֵּשׁ הַנְּבָרָא בְּהַכְרָה וּבַתְּחוּשׁוֹת
 85 שֶׁל ה"יש" הַנִּבְרָא הָרִי הוּא יֵשׁ שְׁאִין לוֹ עֵלְיָה כּו' וְנִדְמָה לוֹ
 86 (בְּטַעוֹת) שֶׁהוּא קִיִּים כְּמִצִּיאוֹת אֲמִיתִית שֶׁאִין לָהּ עֵלְיָה וְסִיבָה וּמְקוֹר. וְאִם
 87 כֵּן, בְּזָה שֶׁהוּא יֵשׁ, בְּנִקְוֶדָה זֹו שֶׁהוּא רֹאֵה אֶת עֲצָמוֹ כְּמִצִּיאוֹת אֲמִיתִית
 88 (לֹא כְּפִי שֶׁהַדְּבָרִים הֵם מִצַּד הָאֲמַת) אִינוֹ בְּחִינַת הַתְּפֹשֵׁטוֹת מְמִקְוֵרוֹ

(16 ראה ת"א מג"א צ, א. לקו"ת פינחס עח, ב. אוה"ת שמע"צ ע' א'תשפב. ובכ"מ. 17) ס"כ (קל, סע"א ואילך). 18) פ"ד.

החודש הזה לכם ראש חדשים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 שהרי כלל לא ניכרת בו השייכות והזיקה למקור המהווה אותו, אֵלָא הוּא
- 2 דְּבַר עֲצָמֵי מְצִיאוֹת בְּכֹחַ עֲצָמָה.
- 3 וְכֵן הוּא בְּעֵנֵן הַחֲכָמָה, ספירת החכמה העליונה ביחס למקור שממנו
- 4 היא נובעת (בחינת הכתר) שְׂאִינָה בְּבַחֲיִנַת גִּילּוּי וְהִתְפַּשְּׁטוֹת
- 5 מהמקור באופן שהשייכות שלה
- 6 למקורה גלויה וניכרת, אֵלָא
- 7 בְּבַחֲיִנַת דְּבַר עֲצָמֵי כמציאות
- 8 בפני עצמה, אֵלָא שְׂאִין זֶה
- 9 המציאות של החכמה כדבר עצמי
- 10 איננה כְּמוֹ הַיֵּשׁ הַנִּבְרָא שבויראתו
- 11 היא באופן כזה שְׂנַתְחַדֵּשׁ דְּבַר
- 12 שְׂנַמְצָא בְּבַחֲיִנַת מְצִיאוֹת יֵשׁ
- 13 והוא רואה את עצמו כיש' ומציאות,
- 14 מֵה־שְׂאִין־כֵּן הַהִתְחַדְּשׁוֹת
- 15 שְׂבַבְחֵינַת הַחֲכָמָה היא
- 16 שְׂנַמְצָא בְּבַחֲיִנַת מְצִיאוֹת אֹר
- 17 שמעצם מהותו הוא לא "יש" כמובן
- 18 של ישות ומציאות אלא דבוק במאור,
- 19 מקור האור, אֵלָא שְׂאִין זֶה אֹר
- 20 רגיל המוגדר כאור מִתְפַּשֵּׁט עם
- 21 זיקה ברורה וישירה למקורו, כִּי אִם
- 22 אֹר עֲצָמֵי שהשייכות שלו למקורו
- 23 לא ניכרת.
- 24 וְכֵן גַּם הַבֵּיטוּל דְּחֲכָמָה כמהות
- 25 של נקודה בלבד ללא פרטים שיוצרים
- 26 מציאות מוגדרת עם תכונות של "יש"
- 27 הוּא בֵּיטוּל עֲצָמֵי, תכונה מהותית
- 28 ועצמית שקשורה בעצם המהות של
- 29 החכמה עצמה וכפי שמבואר בהמשך
- 30 המאמר של הרבי הרש"ב נ"ע: "...
- 31 שהוא מהות ביטול כו' לא בחינת
- 32 אהבה כי אם ביטול, וכידוע דאהבה
- 33 אינו ביטול... והחכמה אינו בחינת
- 34 אהבה ודביקות כי אם בחינת ביטול
- 35 כו', והביטול דחכמה אינו מה
- 36 שמתבטל מאיזה דבר בבחינת העדר
- 37 תפיסת מקום... כי אם הוא בחינת
- 38 מהות ביטול... שהחכמה הן בעצם מהות עניין החכמה והן בבחינת הביטול
- 39 הרי היא בחינת עצמיות...), וְהֵינּוּ שְׂהֵבֵיטוּל אֵינּוּ מְצַד אֵיזָה טַעַם
- 40 וְהַתְּבוּנָתָהּ (כְּמוֹ הַבֵּיטוּל שְׂנַעֲשֶׂה בַּמְדוּתָהּ שֶׁמְצַד מֵהוּתָהּ הֵן
- 41 מְצִיאוֹת עִם גְּדוּרִים וְתַחוּשׁוֹת יִישׁוֹת עֲצָמֵי וּרְק בְּגַלל סִיבָה מִיּוֹחַדָּת אוּ בַעֲקֻבוֹת
- 42 הַתְּבוּנָתָהּ מֵעִמִּיקָה בְּכַךְ שֶׁבַעֲצָם יֵשׁ מְצִיאוֹת נְעִלִית מֵהֵן, הֵן מִתְּבַלְטוֹת),
- 43 אֵלָא הַבֵּיטוּל שֶׁל בַּחֲיִנַת הַחֲכָמָה הוּא בֵּיטוּל עֲצָמֵי מְצַד עֲצָמוֹ 19

- 44 (וְכֵמוּ שְׂרׁוּאִים בְּאָדָם לְמַטָּה, שְׂיֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם בְּטָלִים
- 45 בְּעֵצָם, מְצַד עֵצִם מֵהוּתָם וְאֵינָם צְרִיכִים לְעֵנֵן שֶׁל טַעַם
- 46 וְהַתְּבוּנָתָהּ כו', כדי להתבטל), וּמִשׁוּם זֶה בְּגַלל תְּכוּנָתָהּ וּמֵהוּתָהּ
- 47 לִהְיוֹת בְּבִיטוּל עֲצָמֵי, הַחֲכָמָה הִיא כְּלִי לְהִשְׁרָאת אֹר אֵין־סוּף
- 48 בתוכה, כְּמוֹ שֶׁכְּתֹב רַבֵּינוּ הַזֵּקֵן
- 49 בַּתְּנַיָא 20: שְׂמַעְתִּי מִמּוֹרֵי הַרְב
- 50 הַמְּגִיד מִמְּעוּרֵיטֵשׁ עֲלִי־הַשְּׁלוֹם,
- 51 פִּירוּשׁ וְטַעַם לְמָה שֶׁכְּתוּב
- 52 בְּעֵץ חַיִּים 21: שְׂאוֹר אֵין־סוּף
- 53 בְּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ מִתְיַחַד וּמֵאִיר
- 54 בְּאוּפֵן שֶׁאֲחֲדוּתוֹ בָּאָה לִידֵי גִילּוּי
- 55 אֶפִּילוֹ בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת שְׁבו
- 56 הַאֲלוּתָהּ הִיא בְּגִלוּי אֵלָא עַל־יְדֵי
- 57 הַתְּלַבְּשׁוֹתוֹ תַּחֲלָה בַּסְּפִירַת
- 58 חֲכָמָה כְּפִי שֶׁהִיא מֵאִירָה בְּעוֹלָם
- 59 הָאֲצִילוֹת, וְהֵינּוּ מִשׁוּם שְׂאִין־
- 60 סוּף בְּרוּךְ־הוּא, הוּא אֶחָד
- 61 הָאֶמֶת שֶׁהוּא לְבָדוֹ הוּא וְאֵין
- 62 זוּלָתוֹ, וְזוֹ מְצִיאוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ
- 63 בִּירוּךְ הוּא כְּפִי שֶׁהוּא לֵאמֹתוֹ, הַמְצִיאוֹת
- 64 הָאֱמִיתִית הַיְחִידָה שְׂאִין שׁוּם מְצִיאוֹת
- 65 אַחֲרַת חוּץ מִמֶּנָּה הִיא מְדַרְיַגַת
- 66 הַחֲכָמָה הַעֲלִינָה שֶׁהִיא כְּאֹמֹר
- 67 בְּבַחֲיִנַת "עֲצָמֵי".
- 68 (ד) וְהִנֵּה בֵּינָן שֶׁהַחֲכָמָה הִיא
- 69 בְּחִינַת עֲצָמֵי, כְּמִבּוֹאֵר לְעֵיל כִּיצַד
- 70 הַדְּבַר נִיכֵר בַּעֲצֵם מֵהוּתָהּ, בְּאוּפֵן
- 71 הַהִתְחַוּוֹת שֶׁלָּהּ וְכֵן בְּאוּפֵן הַבֵּיטוּל
- 72 שֶׁלָּהּ לְכֵן נִמְצְאָת בְּחִינַת
- 73 הַחֲכָמָה בְּכָל דְּבַר, וְכִמּוּבָא לְעֵיל
- 74 מִסְפָּר הַתְּנַיָא בְּשֵׁם הַרְבַּ הַמְּגִיד
- 75 שֶׁהִשְׁרָאת הָאֲלוּקוֹת בְּכָל דְּרָגָה וּבְכָל
- 76 בַּחֲנִינָה, אִיזָה שֶׁתִּהְיֶה, הִיא עַל יְדֵי
- 77 הַתְּלַבְּשׁוֹת תַּחֲלִילָה בַּסְּפִירַת הַחֲכָמָה
- 78 וְכֵמוּ שֶׁמֶּפְּקָל דְּבַר יְכוּלִים
- 79 לְהוֹצִיא שְׂמָן כו', כִּשֵּׁם
- 80 שֶׁבְּנִשְׁמִיּוֹת בְּכָל דְּבַר יֵשׁ בְּתַמְצִיתוֹ
- 81 שְׂמֹנוּתִית וּבְאוּפֵן מְסוּיִים נִתֵּן לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שְׂמָן וְכֵן גַּם לְגַבֵּי סְפִירַת הַחֲכָמָה,
- 82 כִּי לְהִיּוֹתָהּ בְּחִינַת עֲצָמֵי וְלֹא רַק הָאֵרָה וְהַתְּפַשְּׁטוֹת שֶׁל מְצִיאוֹת אַחֲרַת,
- 83 הֵרִי הִיא נִמְשָׁקֶת בְּכָל מְקוֹם 22 וּבְכָל דְּרָגָה.
- 84 וְעוֹד זֹאת, הַעוֹבְדָה מֵמֵהוּת הַחֲכָמָה הִיא "עֲצָמֵי" בָּאָה לִידֵי בִיטוּל בְּתַכּוּנָהּ
- 85 נוֹסֶפֶת הַמִּיּוֹחַדָּת לָהּ שֶׁכָּל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁלְּמַעְלָה מִמְּדַרְגַּת הַחֲכָמָה
- 86 יִשְׁנָן בְּפִנְיִמִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת הַחֲכָמָה, וְזֹאת אֵף עַל פִּי שֶׁמִּבְּחִינַת מִיקוּמָהּ

19 ראה גם המשך תע"ב ח"א פרנ"ח. 20) פל"ה בהגהה. 21) שער מזו (שער סדר אבי"ע) פ"ב. 22) ראה גם המשך תע"ב ח"א פש"מ"ה. וראה תר"א מקץ לט, א. הוספות קי, ד. ד"ה ויצא תרצ"א פ"ב (סה"מ תרצ"א ע' קיט). וש"נ.

ש"פ תזריע, פרשת החודש, מבה"ח ניסן, תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

1 בסדר המדרגות של 'סדר השתלשלות', החכמה נמצאת מתחת לבחינות אלו
 2 **וְהִינוּ לְפִי שְׂבָחֵינִת הַחֲכָמָה הִיא בְּחִינַת עֲצָמִי, לְכֵן יֵשׁ בָּהּ**
 3 **הַכֹּל,** כי "עצמי" הוא מציאות מושלמת הכוללת הכול (בשונה מהתפשטות
 4 והארה ממצויאות אחרת שיש בה רק מה שקיבלה ממקורה ולא יותר) וְכָל
 5 **מֵה שֵׁשׁ וְנִמְצָא בְּבַחֲמֵינָה**
 6 **הַחֲכָמָה,** שזהו למעשה הכול, כי
 7 כאמור יש בה הכול **הָרִי זֶה בְּחִינַת**
 8 **הָעֲצָמוֹת** עצם המהות **שֶׁל**
 9 **מְדַרְיָגָה זו,** ולא פרט חיצוני וטפל
 10 **דְּכִיּוֹן שְׂבָחֵינִת הַחֲכָמָה הִיא**
 11 **בְּחִינַת עֲצָמִי** מציאות עם תכונות
 12 עצמיות משלה **בְּעֵצָם מְהוּתָהּ,**
 13 **הִנֵּה כָּל מֵה שְׂמַתְלַבֵּשׁ בָּהּ** גם
 14 אם זו התלבשות מדרגות אחרות
 15 שמצד מהותן לא מוגדרות כחכמה
 16 **הוא בְּחִינַת הָעֲצָמוֹת** כמתחייב
 17 מהתכונה והאופי של דבר "עצמי"
 18 שכל פרט ופרט בו הוא חלק מעצם
 19 מהותו שהרי כל כולו "עצמי" ולא רק
 20 פרט כזה או אחר שבו מוגדר ככזה.
 21 ועל פי כל האמור לעיל מובן ההבדל
 22 בין עניין הגילוי שעל ידי "זעיר
 23 אנפין", המידות, הנקראות "זה" שעל
 24 כך הובא לעיל עיקר ההתגלות של
 25 האור האלוקי היא מבחינה זו, ובין
 26 עניין הגילוי שעל ידי המלכות שגם
 27 היא נקראת "זה" (ולא "כה"), ונקודת
 28 העניין היא שאמנם עיקר הגילוי
 29 וההארה וההשפעה למטה הוא על ידי "זעיר אנפין", המידות (בדומה לכך
 30 שבאדם עיקר הקשר שלו עם מה שחוץ ממנו הוא בהשפעה והתגלות של
 31 המידות), אבל גם בחכמה, הכוללת את כל המדרגות כולן (כי היא "עצמי"
 32 שיש בו הכול) יש התגלות של כל המדרגות, אבל אין זו התגלות של ירידה
 33 והשפעה החוצה ולמטה אלא התגלות של הדברים כפי שהם בעצם אלא
 34 שבכל זאת גם החכמה נקראת "זה" (ואילו הכתר שלמעלה מהחכמה וכן
 35 הבינה שלמטה מהחכמה נקראים "כה"). וכפי שהולך ומבאר:
 36 **וְלְכֵן גַּם הַתְּגָלוֹת כָּל הַמְדַרְגּוֹת** הן אלו שבסדר המדרגות הן למעלה
 37 מהחכמה והן אלו שבסדר המדרגות הן למטה מהחכמה **הִיא עַל-יְדֵי**
 38 **בְּחִינַת הַחֲכָמָה, אֲלֵא שְׁעִנְיָן הַגִּילוּי** כפי שהוא בחכמה (כשונה
 39 מעניין הגילוי כפי שהוא ב"זעיר אנפין", כאמור לעיל) **הוא עַד כְּמֵה**
 40 **שֶׁשִׁיךְ גִּילוּי בְּבַחֲמֵינֵי הָעֲצָם** שהרי לא מדובר על התגלות במובן של
 41 הארה והתפשטות מחוץ לחכמה עצמה אלא כפי שכל הבחינות הן בחכמה
 42 גופא ולכן זו התגלות רק עד כמה שכל המושג התגלות שייך בתוך העצם
 43 ובתור חלק בלתי נפרד מהעצם, **וְהִינוּ שְׂגָם הַגִּילוּי** והביטוי וההמשכה
 44 **שֶׁל כָּל הָעֲנִינִים** הוא **כְּפִי שְׂהֵם בְּהָעֲצָם** גופא ולא באופן של

ביאור בדרך אפשר

ביטוי חיצוני גלוי וניכר.
 46 וְזֶהוּ הָאִמּוֹר לְעֵיל שֶׁאִמְנָם כָּל הַבְּחִינּוֹת וְכָל הַמְדַרְגּוֹת מֵתְגַלּוֹת בְּחֲכָמָה אֲבֵל
 47 הַהֲתַגְלוֹת הִיא כְּפִי שֶׁהַדְּבָרִים הֵם בְּתוֹךְ הָעֲצָם הוּא גַּם הַטַּעַם לְכַךְ שֶׁגִּילוּי
 48 **בְּחִינַת הַחֲכָמָה הוּא בְּאוֹפֵן שֶׁל נְקוּדָה** כשם שהארת החכמה כפי
 49 שהיא בשכל האדם היא התגלות
 50 ראשונית בלבד של הרעיון השכלי,
 51 נקודת העניין בלבד ללא כל פרטים,
 52 **דְּלִקְאוּרָה, אִיךְ שִׁיךְ** איך ייתכן
 53 **שִׁיחֵיהָ גַּם גִּילוּי וְגַם נְקוּדָה**
 54 והרי בנקודה עדיין אין גילוי ממש
 55 שאפשר להיאחז בו (כשם שהרעיון
 56 השכלי כפי שהוא בחכמה עדיין לא
 57 נקלט בצורה פנימית מעמיקה), אֲךְ
 58 **הָעֲנִיָּן הוּא,** שבבעצם כן ייתכן
 59 להחשיב נקודה כללית ראשונית בתור
 60 גילוי כיוון שֶׁהַגִּילוּי של כל בחינה
 61 ומדרגה בְּבַחֲמֵינֵי הַחֲכָמָה הוּא
 62 **בְּאוֹפֵן שֶׁכָּל דָּבָר** מכל מדרגה
 63 **מֵתְגַלֶּה** בחכמה **כְּפִי שֶׁהוּא**
 64 **בְּעֵצָם** ולא כפי שהוא בא מחולק
 65 לפרטים שונים, וְלְכֵן הַגִּילוּי הוּא
 66 **בְּאוֹפֵן שֶׁל נְקוּדָה**²³ כמתחייב
 67 מאופיו ומהותו של 'עצם'.
 68 **וְהַדּוּגְמָא לְזֶה** להתגלות דברים
 69 באופן כזה שמצד אחד יש לכל בחינה
 70 את עניינה המיוחד (ואת המקום
 71 המיוחד שלה בסדר המדרגות) ומצד
 72 שני כל זה לא מתבטא באופן ניכר
 73 אלא כל העניינים כולם כלולים בתוך נקודה 'עצמית' אחת **הוא מְטִיפֵת**
 74 **הָאֵב שֵׁשׁ בָּהּ מִכָּל הָאֲבָרִים** ומְכַל הַכּוֹחוֹת וְהָעֲצָמוֹת שֶׁל
 75 **הַנְּפֶשׁ** של הוולד הנוצר ממנה, **שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הָעֲצָמוֹת שֶׁל כָּל**
 76 **הַדְּבָרִים** לפני שכל אחד מהם מקבל צורה גלויה וניכרת המיוחדת לו.
 77 **וְדוּגְמָתוֹ לְמַעְלָה** בספירות העליונות **הִיא בְּחִינַת הַחֲכָמָה,**
 78 **שְׁנִקְרָאת** בתורת הסוד **טִיפֵת אֲבָא,** כמבואר בקבלה וחסידות שהחכמה
 79 שהיא נקודת העניין והבינה שהיא ההרחבה והפירוט של הדבר נקראת בשם
 80 "אב" ו"אם" והתכללות כל הפרטים (שלאחר מכן יבואו בגלוי בבינה) כפי
 81 שהם בנקודה עצמית אחת נקראת "טיפת אבא" כיוון **שֵׁשׁ בְּזֶה הַכֹּל,**
 82 כשם שבטיפת האב כלולים כל האברים וְהַכֹּל כל הפרטים כולם **הוּא**
 83 **בְּחִינַת הָעֲצָמוֹת** מבלי שהצורה והתוכן של כל אחד מהם יתגלו בצורה
 84 בולטת וניכרת (ובלשון המאמר של הרבי הרש"ב: "כמו על דרך משל הטיפה
 85 שיש בה מכל האברים ומכל הכוחות והעצמות דנפש כו', הרי ידוע שכל זה
 86 הוא בחינת העצמות של כל הדברים, ולכן נעשה מזה מהות ולד ובדומה לו
 87 כו', וידוע דהדוגמא מזה למעלה הוא בחינת החכמה שנקראת טיפת אבא
 88 שיש בזה הכול והכול הוא בחינת העצמות...").

(23 ראה גם ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' תקיג ואילך. סה"מ פר"ת ע' מ ואילך. תרפ"א ע' קכת ואילך.)

ביאור בדרך אפשר

1 וּיְתִירָה מְזָה, בנמשל, בהתכללות כל הדרוגות בספירת החכמה, יש יתרון
 2 לגבי התכללות האברים ופטי הוולד בטיפת האב שְׁאִין זֶה ההתכללות
 3 בחכמה רק כְּמוֹ טִיפַת הָאֵב שְׁכוּלָלָת רַק מֵה שְׁיִימָשֵׁף
 4 וְיִתְגַּלֶּה מִמֶּנָּה לאחר מכן או במילים אחרות – שלאחר מכן כל מה שקיים
 5 בה יתגלה באופן ניכר, אֲלֵא הִיא
 6 החכמה כדבר עצמי וכמציאות
 7 מושלמת פּוֹלָלָת בתוך העצמיות
 8 שלה גַם בְּחִינַת הָעֲצָמִיּוֹת
 9 שְׁאִינֹו יְכוּל לָבֵא כֻלָּ בְּבַחֲיִנַת
 10 הַתְּפִשְׁטוּת וְגִילּוֹי וְאוֹתָה עֲצָמִיּוֹת
 11 תישאר תמיד דבר נעלם ונסתר.
 12 וְהִדּוּגְמָא לְזָה להתכללות כזו
 13 שכוללת גם את העצמיות שלעולם לא
 14 תתגלה בצורה גלויה כמו התגלות של
 15 הארה והתפשטות הִיא נְקוּדַת
 16 הָרוּשָׁם. מבואר בקבלה וחסידות
 17 שכאשר התעורר הרצון העליון לברוא
 18 עולמות מוגבלים, צמצם הקדוש ברוך
 19 הוא את אורו האינסופי הבלתי מוגבל
 20 ויסלק אותו הצידה, כביכול, וגילה
 21 אור מוגבל ומצומצם, אולם למרות
 22 הצמצום נשארה 'נקודת הרושם' של
 23 האור האינסופי שהאיר לפני הצמצום
 24 ובאותה 'נקודת הרושם' כלול ונמצא
 25 בהעלם כל מה שהתגלה ונמשך אחרי
 26 הצמצום שְׁלֵא זֹו בְּלָבָד
 27 שְׁכוּלָלָת בְּעֲצָמָה כָּל מֵה
 28 שְׁנִתְגַּלְגַּל אַחֲרֵי-כֵן בְּסִדְרָה
 29 הַשְּׁתַלְשׁוּת בְּצוּרָה גְלוּיָה וְיִכְרַת,
 30 אֲלֵא נִמְצָא בָּהּ בְּנִקּוּדַת הָרוּשָׁם
 31 של האור האינסופי גַם מְבַחֲיִנַת הָעֲצָמִיּוֹת של האלוקות שְׁאִינֹו
 32 יְכוּל לָבֵא כֻלָּ בְּבַחֲיִנַת הַתְּפִשְׁטוּת וְגִילּוֹי בְּסִדְרָה
 33 הַשְּׁתַלְשׁוּת, בְּחִינַת הָעֲצָם עצמותו ומהותו של הקדוש ברוך הוא
 34 בעצמו שְׁלֵמְעֵלָה מְבַחֲיִנַת מְמַלְא-כָּל-עֲלָמִין וְסוּבְבֵ-כָל-
 35 עֲלָמִין כו' שהם שני האופנים שבהם האור האלוקי בא בגילוי בעולמות
 36 – "ממלא כל עלמין" בדרך של התלבשות פנימית בכל עולם ובכל נברא לפי
 37 ערכו ו"סובב כל עלמין" הארה בדרך של "סובב" ו"מקיף" מלמעלה (ובלשון
 38 המאמר של הרבי הרש"ב: "... דכמו נקודת הרושם הרי כוללת בעצמה כל
 39 מה שנתגלה אחר כך בסדר השתלשלות דהכל נמצא כלול בנקודה זאת כו'.
 40 אמנם ידוע שנמצא בה גם מבחינת העצמיות שאי אפשר לבוא מבחינת
 41 התפשטות וגילוי בסדר השתלשלות כו', כמו כן הוא בנקודת החכמה שכוללת
 42 כל מה שמתפשט ומתגלה בהשתלשלות... ויש בה גם כל בחינת העצמיות
 43 שאי אפשר לבוא מבחינת התפשטות וגילוי...").

ביאור בדרך אפשר

44 וּבְפִרְטָה האמור לעיל שנקודת הרושם כוללת גם את הבחינות העצמיות שלא
 45 באות לידי גילוי ניכר מודגש במיוחד עַל-פִּי הַיְדוּעַ בתורת הסוד
 46 שְׁנִקּוּדַת הָרוּשָׁם הוּא אוֹת יו"ד דָּשֵׁם הַנְי' הַכִּלְלִי שְׁכֻכְלָלוֹת
 47 הַמְשַׁכֵּת הַקּוּדָה²⁴, לאחר הצמצום והסילוק של האור האין-סוף, הקדוש
 48 ברוך הוא חזר והאיר אור מצומצם
 49 לברוא עולמות ונבראים מוגבלים ואור
 50 זה נקרא "אור הקו" (על שם היותו
 51 מצומצם ומעוט כקו דק) ומבואר
 52 בחסידות שכל המשכה והתגלות של
 53 אור אלוקי היא באמצעות ד' האותיות
 54 של שם הוי", ואף שבפרטיות הכוונה
 55 לעשר הספירות כפי שהן בעולם
 56 האצילות, באופן כללי החל מהארת
 57 אור הקו שהוא תחילת ההארה של
 58 האור המוגבל, כבר יש (במובן מסוים)
 59 התחלה של 'סדר השתלשלות' והאור
 60 נמשך ומאיר בו באמצעות ד' האותיות
 61 של שם הוי' הכללי (על דרך המבואר
 62 בחסידות שיש ארבע עולמות אצילות –
 63 בריאה-יצירה-עשיה הפרטיים ויש גם
 64 אבי"ע הכלליים) ומאחר שגם נקודת
 65 הרושם קשורה באות יו"ד של הוי'
 66 וְגַם בְּחִינַת הַחֲכָמָה הִיא אוֹת
 67 יו"ד דָּשֵׁם הַנְי'²⁵, כמבואר
 68 בקבלה וחסידות וְלִכְּן יֵשׁ לָהֶן
 69 שְׁיִכּוּת זֹו לְזוּ.
 70 אֲבָל יֵשׁ גַם חִילוּק בֵּינֵיהֶן,
 71 למרות המבואר לגבי הדמיון בין
 72 ההתכללות של כל הבחינות בחכמה
 73 להתכללות בנקודת הרושם, יש הבדל
 74 בין שני הדברים, והוא שְׁנִקּוּדַת הָרוּשָׁם הִיא בְּבַחֲיִנַת הָעֲלָם
 75 וצמצום שהרי היא רק 'נקודה' ורק 'רושם' מהאור האינסופי שהאיר קודם
 76 הצמצום, וְאֵף שְׁהַפְּנֹנָה בְּזָה בכל הצמצום והשארת רושם בלבד מהאור
 77 הִיא בְּשִׁבְלֵי הַגִּילּוּי²⁶ של "אור הקו" אחר כך, מְפַל-מְקוּם הַרִי
 78 זֹו נְקוּדַת הָעֲלָמִית שהאין סוף נעלם ונסתר בה, מֵה-שְׁאִין-כֵּן
 79 נְקוּדַת הַחֲכָמָה הִיא בְּבַחֲיִנַת גִּילּוֹי כמו עניין החכמה בשכל שהוא
 80 הארה, התגלות והברקה של רעיון, אֲלֵא שְׁהַגִּילּוֹי הוּא בְּאוֹפֵן
 81 שְׁמִתְגַּלְגַּל עֲצָם הַדְּבָר ולא הפרטים וההתפשטות שלו, כִּי כָּל עֲנִין
 82 בְּחִינַת הַחֲכָמָה הוּא גִילּוֹי, הֵינּוּ לְגִלוֹת אֵת כָּל הָעֲנִינִים כְּפִי
 83 שְׁהֵם מְצַד הָעֲצָם וכמבואר לעיל בהרחבה (ובלשון המאמר של הרבי
 84 הרש"ב: "רק שנקודת הרושם הוא בחינת העלם... שהכול מתעלם בנקודה זו
 85 ועל ידי זה האורות באים בבחינת גבול ומידה... ובנקודת החכמה הוא שבא
 86 בבחינת גילוי... דהנה מה שמתגלה ומסתעף מבחינת החכמה (והיינו הספירות

(24) ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' עז. 25) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו) פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א"ב. תניא אגה"ת פ"ד. 26) ראה גם המשך תער"ב שם פשי"ד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שמשתלשלים מבחינת החכמה) הרי זה בחינת התפשטות, אבל הגילוי דחכמה
 2 עצמה אינו בבחי' התפשטות, וכמו על דרך משל נקודת ההשכלה שהוא גילוי
 3 ממש הרי זה רק שמתגלה עצם ה'דבר שכל... למעלה מאצילות הכול הוא
 4 בבחינת סתימות והעלם כו', ואצילות החכמה הוא להיות בחי' הגילוי כו',
 5 וכמו כן כל ההתלבשות דאין סוף ברוך
 6 הוא בבחינת החכמה הכוונה בזה הוא
 7 שיהי' בבחינת המשכה וגילוי כו',
 8 וההמשכה היא המשכת אור עצמי...".
 9 וְלִכֵּן נִקְרְאוּ הַחֲכָמָה זְהוּ, 10
 10 כיוון שכל עניינה הוא הגילוי (מה-
 11 שְׁאִין-פֶּן חִיצוֹנוֹת הַפֶּתֶר, 12
 12 שבסדר המדריגות היא נעלית מהחכמה
 13 אבל אין עניינה גילוי שְׁנִקְרְאוּ
 14 (פ'ה' 27'). וְזֶהוּ גַם הַטַּעַם הַפְּנִימִי
 15 לִכֵּן שְׁלַעֲתִיד לְבֹא פְתִיב 28
 16 וְלֹא לְמַדּוֹ עוֹד אִישׁ אֶת
 17 רַעְהוּ, כִּי יִתְגַּלֶּה אִדּוּ בְּחִינַת
 18 הַעֲצָמוֹת שֶׁבְּכֹל אֶחָד וְאֶחָד, 19
 19 וְלִכֵּן לֹא יִצְטָרֵף לְקַבֵּל כּו',
 20 מוולתו, כי עצמותו ית' זו מציאות
 21 מושלמת שיש בה הכול.
 22 (ה) וְעַל-פִּי-זֶה לְפִי הַמְּבֹאֵר לְעִיל
 23 בביאור הטעם הפנימי העמוק לכך
 24 שחכמה נקראת "זה" יִתְבָּאֵר גַּם
 25 מֵה שֶׁכְּתוּב עַל חֹדֶשׁ נִיסָן הַחֹדֶשׁ
 26 הַזֶּה גּו'. דְּהֵנָּה, הַחֹדֶשׁ קָאִי
 27 מכוון עַל סְפִירַת הַמַּלְכוּת,
 28 וְהַזֶּה קָאִי עַל זְעִיר-אֲנָפִין
 29 (פנ"ל כפי שמבואר לעיל ש"זה"
 30 הוא ענין הגילוי וזו הסיבה לכך
 31 שְׁזִעִיר אֲנָפִין שֶׁדַּרְכּוֹ נִמְשָׁךְ
 32 ומתגלה האור האלוקי למטה נִקְרָא
 33 זְהוּ), וְהַחֹדֶשׁ הַזֶּה חִיבוֹר שֶׁל
 34 "החודש" ו"זהה" ביחד הוּא עֲנִין
 35 יְחִוּד חִיבוֹר וְהַתְּאֲחָדוּת מֵלֵאָה שֶׁל
 36 זְעִיר-אֲנָפִין וּמַלְכוּת, יְחִוּד
 37 שְׁמִשָּׂא זְעִיר אֲנָפִין שֶׁהֵם הַמִּידוֹת
 38 מקור ההמשכה וההשפעה ולכן נמשלו
 39 לשמש שהיא מקור של אור וְסִיְהָרָא
 40 הירח שאין לה אור משלה ומקבלת את אורה מהשמש כשם שספירת המלכות
 41 מקבלת את כל האור והשפע מהמידות (שְׁזֵהוּ "יְחִוּד שִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא"
 42 עֲנִין רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ 29 לפי הסוד), וְשִׁרְשׁוֹ שֶׁל יְחִוּד וְהַחִיבוֹר בֵּין

זעיר-אנפין ומלכות הוא מְבַחֲינַת יְחִוּד פְּנִימִי וְהַתְּאֲחָדוּת
 של העומק והתוכן הפנימי דְּחֲכָמָה וּבִינָה 30 (פנ"ל שְׁגַם סְפִירַת
 הַחֲכָמָה כמו "זעיר אנפין" נִקְרְאוּ זְהוּ, וְאֲדַרְבֵּה, עֵיקַר עֲנִין
 זְהוּ הוּא בְּסִפִּירַת הַחֲכָמָה כַּמְּבֹאֵר לְעִיל בְּאִרְיִכוּת אֹדוּת מַעֲלָתוֹ
 הַמִּיּוּחָדָת שֶׁל הַגִּילּוּי בְּסִפִּירַת הַמַּלְכוּת
 אִפִּילוּ בִּיחַס לְגִילּוּי שֶׁל "זֵעֵר אֲנָפִין").
 וְעַל-יְדֵי יְחִוּד פְּנִימִי דְּסִפִּירוֹת
 חֲכָמָה-וּבִינָה נַעֲשֶׂה גַם יְחִוּד
 זְעִיר-אֲנָפִין וּמַלְכוּת, יְחִוּד
 שְׁמִשָּׂא הַמַּסְמֵלֵת אֶת "זֵעִיר אֲנָפִין"
 וְסִיְהָרָא הִירִיחַ הַמַּסְמֵלֵת אֶת סְפִירַת
 הַמַּלְכוּת.
 וּבְעֲנִין הַיְחִוּד הַפְּנִימִי
 דְּסִפִּירוֹת חֲכָמָה-וּבִינָה
 שְׁבִרָא-שֶׁחֹדֶשׁ, שְׁבִאֹפֶן כִּלְלִי
 קִיָּם בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁל כָּל הַחֹדָשִׁים
 הֵנָּה חֹדֶשׁ נִיסָן הוּא
 הֶרְאִשׁוּן 31 כִּי בּוֹ יְחִוּד זֶה נִפְעַל
 בְּאֹפֶן יוֹתֵר נַעֲלָה וְיוֹתֵר מִיּוֹדֵד, שְׁזֵהוּ
 שְׁנִאֲמַר בּוֹ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה חִיבוֹר
 שֶׁל "חודש" ("זעיר אנפין") ו"זה"
 (ספירת המלכות) ביחד גּו'. רֹאשׁ
 חֹדָשִׁים הֵינּוּ שְׁבַעֲנִין זֶה חֹדֶשׁ נִיסָן
 הוּא רֹאשׁ וְרִאשׁוֹן לְכָל שָׁאַר הַחֹדָשִׁים.
 וְזֶהוּ גַם מֵה שֶׁמְּבֹאֵר
 בְּמִאֲמָרֵי אֲדָמוּר ה'צִמַח
 צֶדֶק 32 וְאֲדָמוּר מֵהֶר"ש 33
 הַמְּבֹאֵר בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת
 אֹדוּת י"ב רֹאשֵׁי חֹדָשִׁים שֶׁל כָּל
 הַשָּׁנָה שֶׁהֵם מְכוּוֹנִים כְּנֶגֶד י"ב
 צִירוּפֵי שָׁם הַיְוָה הֵינּוּ צוּרוֹת
 שׁוֹנוֹת שֶׁל הוֹפֵעַת אֲרֻבַּעַת הָאוֹתוּיּוֹת שֶׁל
 הוִי' (שֶׁהֵם מְבַחֲינַת זְהוּ) שְׁהוִי
 שֶׁם הוִי' הוּא הַשֵּׁם הַמְּוֹרָה עַל הַגִּילּוּי,
 שְׁבִרָא-שֶׁחֹדֶשׁ נִיסָן מֵאִיר
 צִירוּף שֶׁם הוִי' כְּסִדְרוֹ הֵינּוּ
 יו"ד ה"א ו"א ה"א, כְּפִי שְׁעוּלָה
 מְרֹאשֵׁי תִּיבוֹת הַפְּסוּק "שִׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם
 וְתִגַּל הָאָרֶץ" (מֵה-שְׁאִין-פֶּן
 בְּשָׂאֵר רֹאשֵׁי חֹדָשִׁים שְׁצִירוּף שֶׁם הוִי' אֵינּוּ כְּסִדְרוֹ), וְהֵינּוּ
 שְׁשֵׁם הַיְוָה כְּפִי שְׁמֵאִיר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן הוּא בְּגִילּוּי (שְׁהִרִי שִׁינּוּי
 הַצִּירוּף הוּא עֲנִין שֶׁל הָעֵלָם) 34, וְלִכֵּן אֶז

(27 בזכרון אחדים: אע"פ ששם נמצאים כל הענינים, ושם הוא מקומם, מכל-מקום הכל הוא בהעלם. 28 ירמי' לא, לג.
 29 ראה אוה"ת בא ע' רנג. 30 ראה ד"ה החודש תרנ"ד פ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' קלה. 31 שם פ"ב ע' קלג). 32 אוה"ת
 שם ע' רסב. 33 ראה ד"ה החודש תרכ"ו (סה"מ תרכ"ו ע' לו). 34 ראה ד"ה החודש אעת"ר (סה"מ אעת"ר ע' סד).

החודש הזה לכם ראש חדשים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הארת שם הוי' בגלוי אַז הוא עיקר הענין דהחדש הזה, ש'זה' ומשתלשל מדרגה לדרגה, הרי בכל זאת עיקר ההשתלשלות מתחיל
 2 (בשונה מ"כה") ענינו גילוי.
 3 ויש להוסיף עוד ענין במעלת הגילוי האלוקי על ידי ספירת החכמה,
 4 שהחילוק ההבדל בין ב' הפחינות שנקראות 'זה', וזעיר-
 5 אנפין וספירת החכמה, שאמנם
 6 גם "זעיר אנפין" הוא ענין הגילוי, ודרכו היא הגילוי וההמשכה של האור
 7 והשפע האלוקי למטה ובכל זאת ענין
 8 הגילוי שבחכמה נעלה הרבה יותר
 9 הוא על-דרך החילוק בין פּעם אחת 'זה', לב' פּעמים
 10 פּעם אחת 'זה', שאמנם גם פעם אחת "זה"
 11 מורה על הגילוי ("מראה באצבעו
 12 ואומר זה"), אבל פעמים "זה" הוא
 13 גילוי בדרגה הרבה יותר נעלית
 14 כדאיתא במדרש³⁵ שבעולם הזה היינו בומן הזה, קודם הגאולה,
 15 אָמרו וּשְׂרָאֵל 'זה' פעם אחת,
 16 ככתוב בשירת "אז ישיר" שנאמרה על
 17 נס קריעת ים סוף זה אֶל־יָם³⁶,
 18 וּלְעֵתִיד לָבֵא יאמרו ב' פּעמים 'זה' וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 19 וּלְעֵתִיד לָבֵא יאמרו ב' פּעמים 'זה' וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 20 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 21 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 22 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 23 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 24 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 25 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 26 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 27 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 28 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 29 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 30 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 31 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 32 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 33 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 34 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 35 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 36 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 37 וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ וְהָיָה גִילוי שֵׁם הַיְיָ
 38 הוי', וְעַל-דֶּרֶךְ זֶה בדומה להבדל בין פעם אחת "זה" לשתי פעמים "זה"
 39 הוא גם החילוק בין זעיר-אנפין לספירת החכמה, שגם "זעיר
 40 אנפין" נקרא "זה" אבל "זה" של ספירת החכמה נעלה הרבה יותר פי
 41 ספירת החכמה, עם היותה ראשית ההשתלשלות שהיא היא
 42 הספירה הראשונה מעשר הספירות שדרכן האור האלוקי יורד ונמשך למטה

(35 שמו"ר ספכ"ג. 36) בשלח טו, כ. 37) ישעי' כה, ט. 38) ד"ה החודש הנ"ל תרכ"ו (סה"מ תרכ"ו ע' לו). וראה גם סה"מ תרנ"ד ע' קנד. 39) ראה קונטרס ומעין מאמר כז פ"ב (ע' 134). ועוד. 40) סה"מ תרנ"ד ע' קל. 41) לקו"ת בהר מ, א. 42) לקו"ת מסעי צה, ד.

ביאור בדרך אפשר

1 (ו) וְזֶה גַם מֵה שֶׁכְּתוּב הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, ובזה מיושבת השאלה
 2 שנשאלה בתחילת המאמר למה דווקא במצווה זו של קידוש החודש נאמר
 3 "לכם" ולא במצוות אחרות שגם הן רק לבני ישראל ולא לאומות העולם כי
 4 כְּאֲשֶׁר יִשְׁנֶה הָעֶנְיָן דֶּהֱחֹדֶשׁ הַזֶּה, חיבור ואיחוד שתי הבחינות של
 5 "החודש" ו"הזה" שֶׁהוּא עֶנְיָן
 6 יְחִיד חיבור ואיחוד שֶׁמֶשָׁא
 7 וְסִיְהָרָא, השמש והירח, ולמעלה
 8 בספירות היינו חיבור "זעיר אנפין"
 9 ו"מלכות" שֶׁבְּשָׂרְשׁוֹ הוּא עֶנְיָן
 10 יְחִיד סְפִירוֹת חֻקְמָה-וּבִינָה,
 11 אֲזִי נַעֲשֶׂה לָכֶם, יְהִי לָךְ
 12 לְבַדָּךְ וְאִין לְזָרִים אַתָּה⁴³,
 13 היינו שהגילוי וההמשכה הנפעלים
 14 כתוצאה מ"יחוד" זה באים רק למקום
 15 הראוי בצד הקדושה בלבד כי מצד
 16 בְּחִינַת הַחֻקְמָה (והרי מדובר
 17 בגילוי והמשכה כתוצאה של יחוד
 18 חֻקְמָה-וּבִינָה) שֶׁלְמַעְלָה
 19 מֵהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, כמבואר לעיל אין
 20 מְקוֹם לְיִנְיַקַת הַחִיצוֹנִים⁴⁴
 21 הקליפות והסטרא-אחרא שנקראים
 22 "חיצונים" ויונקים השפעה מצד
 23 הקדושה באופן מצומצם וללא השפעה
 24 פנימית אלא בהארה חיצונית בלבד.
 25 וְעֶנְיָנוּ של גילוי נעלה זה הבא באופן
 26 של "לכם" בלבד בְּעִבּוּדָה הרוחנית
 27 של כל אחד ואחד הוּא, כְּמִבּוֹאֵר
 28 בַּתְּנַיָא⁴⁵ שָׂאֹר אֵין-סוֹף
 29 בְּרוּךְ-הוּא מְלוּבָשׁ בְּבִחִינַת
 30 הַחֻקְמָה שֶׁבְּנַפְשׁ הַנִּשְׁמָה
 31 האלוקית של הָאָדָם היהודי יְהִיָה
 32 מִי שֶׁיְהִיָה מִיִּשְׂרָאֵל, וכמבואר
 33 בתניא שהדברים אמורים אפילו לגבי
 34 "קל שבקלים" וְהוּא עֶנְיָן נְקוּדַת
 35 הַיְהוּדוֹת שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד
 36 מִיִּשְׂרָאֵל שהיא בטהרה
 37 ובשלימותה וקשורה במקורה באלוקות
 38 אצל כל יהודי בכל מצב, וּמִצַּד זֶה
 39 בגלל הקשר האלוקות של עומק
 40 הַנִּשְׁמָה יֵשׁ בּוֹ בכל אחד ואחד מישראל בכל מצב ובכל דרגה ביטול
 41 עֲצָמִי⁴⁶ לאלוקות, הֵינֵנו, לֹא רַק בִּיטוּל שֶׁמֶצֶד טַעַם וְהַתְּבוּנָה
 42 כּוֹז שֶׁמִּסְקֵנַת הַתְּבוּנָה מְחִיבַת לְהַתְּבַטֵּל, אוּ מִצַּד זֶה שֶׁנִּמְצָא בְּדִ

ביאור בדרך אפשר

43 אַמּוֹת שֶׁל מִי שֶׁגָּדוֹל הֵימְנוֹ ונוכחותו של הגדול היא הגורמת לו
 44 להתבטל, שֶׁבִּיטוּל זֶה הַבִּיטוּל שִׁישׁ לוֹ סִיבוֹת מוּבְנוֹת בִּשְׂכַל או גורמים
 45 צדדיים אֵינוֹ שׁוֹה בְּכָל, אֲלֵא יֵשׁ בּוֹ חִילוּקֵי דְרָגוֹת, שִׁישׁ
 46 כְּאֵלּוֹ שֶׁהַבִּיטוּל אֲצֵלֶם הוּא בְּיוֹתֵר, וְיֵשׁ כְּאֵלּוֹ שֶׁאֵין אֲצֵלֶם
 47 הַבִּיטוּל כֹּל-כָּךְ, בהתאם לנסיבות
 48 המקום והסביבה שבה הם נמצאים
 49 ובהתאם ליכולת שלהם להתבונן ולפי
 50 רמת ההתבוננות וְיֵשׁ כְּאֵלּוֹ שֶׁאֵין
 51 אֲצֵלֶם בִּיטוּל זֶה כֹּלל מִפְּנֵי
 52 שאינם מסוגלים להתבונן ולהעמיק או
 53 בגלל מקום המצאם, מֵה-שֶׁאֵין-כֵּן
 54 הַבִּיטוּל עֲצָמִי של היהודי
 55 לאלוקות שֶׁמֶצֶד בְּחִינַת הַחֻקְמָה
 56 שֶׁבְּנַפְשׁ שָׂבוּ מְלוּבָשׁ אוֹר
 57 אֵין-סוֹף בְּרוּךְ-הוּא, יִשְׁנֶה
 58 תְּמִיד בְּכָל זְמַן ובכל מצב בְּכָל
 59 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל ללא הכולל
 60 מה מעמדו ומצבו הרוחני, וּמִתְעוֹרֵר
 61 וּבֵא לִידֵי בִיטוּי כְּשֶׁבָּאִים לִידֵי
 62 נְסִיּוֹן בְּדָבָר אֲמוּנָה כּו', שאז גם
 63 יהודי שבוֹרֵךְ כֹּלל נמצא במצב רוחני
 64 ירוד ונחות ונחשב "קל שבקלים"
 65 מתעורר ומוכן למסור את נפשו על
 66 קידוש השם וְנִכְמוּ בִּימֵי
 67 הַפּוֹרִים, שֶׁעֲמָדוֹ בְּמִסִּירוֹת
 68 נֶפֶשׁ בְּמִשְׁךָ כֹּל הַשָּׁנָה מאז
 69 חודש ניסן שבו נגורה גזירת המן ועד
 70 ביטולה בחודש אדר בשנה הבאה
 71 וְלֹא עֲלֵתָה בְּלָבָם מִחֻשְׁבַּת
 72 חוּץ שֶׁל כִּפִּירָה חֲסִי-וְשָׁלוֹם,
 73 כְּדֹאִיתָא בְּתוֹרָה אוֹר⁴⁷
 74 שגזירת המן הייתה רק על היהודים
 75 ואם היו ממירים את דתם חסיוֹשׁלוֹם
 76 היו יכולים להינצל מהגזירה ובכל זאת
 77 אפילו לא עלתה על ליבם מחשבה
 78 כּוּ]. לְעֲמוּד בְּנִסְיוֹן לְמִסוֹר
 79 נֶפֶשׁוֹ אֲפִילוֹ שֶׁלֹּא לְעֲשׂוֹת רַק
 80 אֵיךָ מַעֲשֶׂה לְבַד נִגְדַת אֲמוּנָת
 81 ה' אֶחָד, כְּגוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת
 82 לְעִבּוּדָה-זָרָה במעשה חיצוני בלבד, אֵף שֶׁאֵינוֹ מֵאֲמִין בָּהּ כֹּלל
 83 בְּלָבוֹ וְכֹל זֶה נּוֹבֵעַ מִנְקוּדַת הַיְהוּדוֹת שֶׁכִּאֲמוּר קְשׁוּרָה בְּאוֹר אֵין סוֹף הַשׁוּרָה
 84 בתחמה.

(43 משלי ה, יז. 44) ראה לקו"ת ואתחנן יו"ד, א. דרושים לשמע"צ פ, ד. 45) פ"ח-יט. 46) ראה לעיל ס"ג. 47) צז, א. כב,

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 (ז) וְזֶה הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, שְׁפָאֶשֶׁר יִשְׁנֹו הַגִּילוי דְּבַחֲיַנַּת וְעַל-יְדֵי-זֶה כְּתוּצָא מֵהַתְּגַלּוֹת אֹר נְעֵלָה זֶה נַעֲשֶׂה עֲנֵן הַגְּאוּלָּה, 13
 2 'זֶה', וְהַכּוּנָה בְעִיקָר לְעֵינֵי 14
 3 ה"עצמי" של ספירת החכמה אָזִי 15
 4 נַעֲשֶׂה 'לָכֶם' (פְּנ"ל) הַתְּגַלּוֹת 16
 5 אֹר שֶׁלֹּמְעֵלָה מִסְדֵּר הַשְּׁתַלְשֻׁלוֹת 17
 6 שֶׁאֵין מִמֶּנּוּ יִנְיָקָה וְהַשְּׁפָעָה לְצַד 18
 7 שֶׁאֵינוֹ צַד הַקְּרוּשָׁה אֵלָּא הַשְּׁפָעָה נִמְשָׁךְ 19
 8 רַק "לָכֶם", וְעַל זֶה נֶאֱמַר רֵאשׁוֹן 20
 9 הוּא לָכֶם לְחֹדֶשׁ הַשָּׁנָה, 21
 10 שֶׁהַגִּילוי דְּבַחֲיַנַּת 'זֶה' (שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה 'לָכֶם') 22
 11 יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה 'לָכֶם' נִמְשָׁךְ 23
 12 מֵרֵאשׁ חוֹדֶשׁ נִסָּן עַל כָּל הַשָּׁנָה. 24

(48) מיכה ז, טו.

אגרות קודש

ב"ה, כ"ב אדי"ש, תשי"ז

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מ"ז אדי"ש, בו כותב ההשתלשלות איך שבה לכתוב אלי.

והנה מובן אשר כל קישור של בני ישראל צריך להתבטא בהוספה בעניני תורה ומדות, וכיון שחי עתה בדי אמות של תורה ובא בקשר עמדי. נכון וגם טוב אשר תיכף יקבע לימוד בתורת החסידות חבי"ד אשר בודאי נודע לו אודותה, כיון שנפגש עם כמה מאנשי, והם יורוהו ג"כ סדר הלימוד ואופניו, ואין לך דבר העומד בפני הרצון, ויהי רצון מנותן התורה שיזכהו גם כן להשפיע על חבריו שגם הם יעשו ככה וזכות הרבים מסייעתו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ב"ה, כ"ג אדי"ש, תשי"ז

ברוקלין.

שלום וברכה!

...במ"ש ע"ד נסיעה לכאן לחדש תשרי הבע"ל.

אף שבכלל נכון הדבר, אבל במה דברים אמורים שנסיעתו זו תביא תועלת לא רק בשבילו כאיש פרטי אלא גם בסביבתו ע"י השפעתו עליהם, וכנראה שאלה מהאברכים שביקרו כאן לפני לא עשו בה כדבעי כ"א לצאת ידי חובתם גרידא, שאז צריך עיון אם ההוצאות שהוציאו (הוצאת ממון, הוצאת הזמן, ביטול הזמן מלימוד וכו') כדאיות היו, ובאם יקבל עליו בלבב שלם להתנהג כדבעי ולא כהנ"ל ובתור הכנה יוסיף בשקידה בלימוד והידור בקיום המצות, יהי רצון שהתעסקותו בהשגת הניירות והביקור כאן יהי בהצלחה.

בברכה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א